

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
Journal of Sakarya University Faculty of Theology

ISSN: 2146-9806 | e-ISSN: 1304-6535

Cilt/Volume: 23, Sayı/Issue: 43, Yıl/Year: 2021 (Haziran/June)

Arayıştan Uyanışa, Şifadan Estetiğe Yeni Çağ İnançları

New Age Beliefs from Seeking to Awakening, from Healing to Aesthetics

Gamze Gürbüz

Doktora Öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Ana Bilim Dalı – Ph.D. Candidate, Akdeniz University Institute of Social Sciences, Department of Sociology

gamzegurbuz970@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-9906-6250>

Hasan Hüseyin Aygül

Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü – Assoc. Prof. Dr., Akdeniz University Faculty of Literature, Department of Sociology

hasanhuseyinaygul@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-0701-5067>

Makale Bilgisi – Article Information

Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi/ Research Article

Geliş Tarihi/Date Received: 01/02/2021

Kabul Tarihi/Date Accepted: 14/04/2021

Yayın Tarihi/Date Published: 15/06/2021

Atıf/Citation: Gürbüz, Gamze - Aygül, Hasan Hüseyin. "Arayıştan Uyanışa, Şifadan Estetiğe Yeni Çağ İnançları". *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 23/43 (2021), 19-51. <https://doi.org/10.17335/sakaifd.872353> .

İntihal: Bu makale, *iThenticate* yazılımı ile taranmış ve intihal tespit edilmemiştir. Plagiarism: This article has been scanned by *iThenticate* and no plagiarism detected.

Copyright © Published by Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi – Sakarya University Faculty of Theology, Sakarya/Turkey.

Arayıştan Uyanışa, Şifadan Estetiğe Yeni Çağ İnançları*

Öz

Bu çalışmada Yeni Çağ inançlarına yönelen ve katılan kişilerin yaşam öykülerine odaklanılarak hareketlere katılan bireylerin kişisel özelliklerinin, yaşadıkları deneyim ve tecrübelerin neler olduğunun, gündelik yaşam pratiklerindeki değişimin, manevi tatmin düzeylerinin, beden algılarının, sosyal etkileşimlerdeki farklılaşmaların, dini duygu ve düşüncelerindeki değişimlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda yoga, meditasyon, reiki, biyoenerji, hipnoz ve Access bars uygulamalarına katılan 24 kişi ile derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bunun için önceden belirlenen kategoriler altında temalar ve kodlama birimleri oluşturulmuş, görüşmeler öyküleştirilerek birer anlatıya dönüştürülmüş ve yorumlanmıştır. Birey ve grupların Yeni Çağ inançlarına yönelmelerine ve bu hareketlere katılmalarına neden olan faktörler; sosyokültürel etkileşimler, gündelik rutinler, psiko-sosyal sebepler, giderek yaygınlaşan alternatif inanç sistemleri olarak belirlenmiştir. Kişinin sahip olduğu kimlik, kültür, inanç, yaşam tarzı ve pratikler de söz konusu inanç biçimlerinin deneyimlenme süreçlerinin ve etkilenme boyutlarının farklılaşmasına sebebiyet verebilmektedir. Bununla birlikte Yeni Çağ inanışları ve din arasında farklı yönlerden ilişkiler kurulduğu, bireylerin dini inanç ve anlam dünyalarını şekillendirmede Yeni Çağ inanışlarından yararlandıkları ve ayrıca ibadet ve pratiklerde farklılaşmalar olduğu da saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Din, Dindarlık, İnanç, Yeni Dini Hareketler, Yeni Çağ İnanışları.

New Age Beliefs from Seeking to Awakening, from Healing to Aesthetics

Abstract

This study aims to identify the factors that underlie individuals' participation in the New Age movements. In accordance with this purpose, it is aimed to discover personal characteristics, experiences, changes in their daily life practices, spiritual satisfaction levels, body perceptions, differences in social interactions, and changes in religious feelings and thoughts of the individuals participating in these movements. In this context, in-depth interviews were conducted with 24 people who participates in yoga, meditation, reiki, bioenergy, hypnosis, and Access bars activities. The data obtained were analysed by the content analysis. Themes and coding units were created under the pre-determined categories and then the interviews were turned into narratives and interpreted. As a result, there are many reasons for people to participate in the New Age beliefs. Sociocultural interaction, metaphysical experiences, daily routines, psycho-social reasons, spatial and visual interactions, increasing and widespread of alternative belief systems can be expressed as the main reasons affecting this process. Lifestyles, cultures, beliefs, patterns of consumption vary from person to person. This diversity may affect individuals' experiences of practice and dimensions of utilization. It is found that after the participation of these activities, individuals' social life, emotions and thoughts change both positively and negatively. In addition, it has been revealed that people establish relationships in different ways between the New Age beliefs and religion, individuals benefit from the New Age beliefs in shaping their religious beliefs and the semantic world, and differentiations occur in worship and practices.

[You may find an extended abstract of this article after the references.]

Keywords: Religion, Religious, Belief, New Religious Movements, New Age Beliefs.

* Bu çalışma, Antalya Akdeniz Üniversitesi'nde Gamze Gürbüz tarafından Doç. Dr. Hasan Hüseyin Aygül danışmanlığında Haziran 2020'de tamamlanan *Yeni Çağ İnanışları: Faaliyet Alanları, Etkileri ve Görünümlerinin Sosyolojik Analizi (Antalya Örneği)* başlıklı yüksek lisans tezinden geliştirilerek hazırlanmıştır.

Giriş

Birey, varoluşundan itibaren kendisi dışındaki dünyayı anlama, soyut olay ve olgulara anlam yükleme ve aşkın olan ile ilişki kurabilme gibi hususlar noktasında toplumsal bir olgu, kurum ve süreç olan dine başvuru yapabilmekte, din vasıtasıyla eylemlerini anlamlı kılabilen, dünyevi olanı meşrulaştırabilmektedir. Bu nedenle toplumbilimciler dini, dini inançları, dini değerleri ve dini pratikleri toplumsal grupları ve bireyleri bir arada tutan, toplumu kuşatan ve onaylayan sosyal bir olgu olarak değerlendirmektedir. Dolayısıyla din, insan kültürünün var olduğu her dönem ve yerde kendini göstermekte, toplumsal yaşamda yer alan değişim ve dönüşüm örüntülerini etkilemekte ve bunlardan etkilenmektedir. Bugünün toplumları açısından da dinin ne anlama geldiği, birey ve grupların düşünce ve pratiklerine ne ölçüde etki etmekte olduğu ve dünyayı açıklamada ve anlamlandırmada ne kadar kapsayıcı olduğu gibi hususlar noktasında çeşitli tartışmalar yapılmakta, “post-seküler bir toplumda din” paranteze alınarak incelenmektedir.

Din olgusunun toplumsal düzlemdeki tezahürünü tek bir noktadan açıklayabilmek mümkün değildir. Bunun nedeni değişme örüntülerinin giderek ivme kazanması ve böylelikle, dini inanç ve pratiklerin de bu durumdan hiç olmadığı kadar etkilenmesidir. Geleneksel toplumsal yapının çözülmesi, dini otoritenin daralması, birincil dayanışma biçimlerinin ve kolektivitelerin (aile, komşuluk, cemaat, lonca vs.) zayıflaması, ortak inanç, değer, ilke ve normların bağlayıcı etkisinin azalması gibi nedenlerin yanı sıra küreselleşme, uluslararası göç hareketliliği, çoğulculuk, iletişim ve ulaşım teknolojileri, bilimsel gelişmeler, internet ve dijitalleşme gibi birçok gelişme de dini inanç ve pratiklerin bu süreçte mesafe tanımaksızın dolaşıma girmesini, yayılmasını ve giderek farklılaşmasını mümkün kılmaktadır. Böylelikle birey ve gruplar farklı kültürlerle ait dini ve/veya dinimsi inanış biçimlerini ve pratiklerini tanıma, keşfetme ve öğrenebilme fırsatını yakalayabilmekte, eklektik ve/veya senkretik inanç dünyası oluşturabilmekte hatta din değiştirme ediminde bulunabilmektedir.

Dinin toplumsal düzlemdeki görünümü hususundaki görüşler farklılık göstermektedir. Bu noktada klasik sekülerleşme teorisi, dinin doğası ve varlığında meydana gelen değişimler ve bu değişimlerle ilgili açıklamalar olmak üzere iki noktayı ele almaktadır.¹ Modernleşme evrensel bir süreç ve sekülerleşme de modernleşmenin ayrılmaz bir parçası olarak görülmektedir. Sekülerleşme teorisinin ilk savunucuları bu süreci “dinin düşüşü, bu dünyaya uygunluk, toplumun dinden ayrılması, dini inanç ve kurumların aktarılması, doğaüstünün yerini rasyonel dünyanın alması, kutsal bir toplumdan seküler

1 Steve Bruce, “Secularization and the Impotence of Individualized Religion”, *After Secularization, The Hedgehog Review* 8/1-2 (2006), 35.

bir topluma geçiş”²; “kilise mülkiyetinin kamulaştırılması, kilisenin siyasal güçten feragat etmesi, ruhban sınıfından arındırma, kilisenin sağlamış olduğu sosyal hizmetlere ihtiyacın kalmaması, kültürel yapının kutsallıktan arındırılması, geleneksel ideolojilerden arındırma, mitolojik kaynaklardan uzaklaşma”³; “dinin gelişmiş toplumlarda toplumsal sistemin işleyişindeki etkisini kaybetmesi ve kesin olarak toplumsal sistemdeki merkezi bir sorun/kayıt önemsiz hale gelmesi”⁴; “kamusal alandaki kurumsal otoritesinin daralması ve sadece kendi takipçileri üzerinde otorite sağlayabileceği özel bir alana/dünyaya çekilmesi, politik ve toplumsal alandaki herhangi bir bölüm üzerindeki etkisini kaybetmesi”⁵; “dini otoritenin etki alanının zayıflaması, doğüstü referansların toplumsal yaşam üzerindeki meşrulaştırma işlevinin etkisinin azalması”⁶; “kurumsal düzeyde mezhepsel değişiklikler, yeni dini grupların ortaya çıkışı; toplumsal düzeyde, kapsayıcı aşkın dini sistemin diğer alt sistemlere indirgenmesi, dini otoritenin kapsamının daralması; bireysel düzeyde dini katılımın azalması”⁷; “dinin toplumsal öneminin azalması”⁸; “inanç ve pratiklerde azalma”⁹; “Hiristiyanlıktan uzaklaşma”¹⁰; “yaşam alanlarının denetim ve yönlendirilmesinde kutsal ve doğüstü olana önem verilmeden beşeri sistemlere başvurulması”¹¹; “kiliseye olan güvenin azalması ve akla yatkınlığın artması ile birlikte inanç sistemlerinde geniş ölçüde düşüş”¹² olarak tanımlanmaktadır. Tarihsel süreç içerisinde toplumların dinamik yapısı, dini inanç ve pratiklerde meydana gelen çeşitlilik ve hareketlilik, dinin top-

-
- 2 Larry E. Shiner, “The Concept of Secularization in Empirical Research”, *Journal for the Scientific Study of Religion* 6/2 (1967), 207-220.
 - 3 Richard K. Fenn, “Max Weber on the Secular: A Typology”, *Review of Religious Research* 10/3 (1969), 160.
 - 4 Bryan Wilson, “The Return of the Sacred”, *Journal for the Scientific Study of Religion* 18/3 (1979), 277.
 - 5 Daniel Bell, “The Return of The Sacred: The Argument About The Future of Religion”, *Bulletin of the American Academy of Arts and Sciences* 31/6 (1978), 31.
 - 6 Mark Chaves, “Secularization as Declining Religious Authority”, *Social Forces* 72/3 (1994), 749-756.
 - 7 Karel Dobbelaere, “Some Trends in European Sociology of Religion: The Secularization Debate”, *Sociological Analysis* 48/2 (1987), 117.
 - 8 David Yamane, “Secularization on Trail: In Defense of a Neosecularization Paradigm”, *Journal for the Scientific Study of Religion* 36/1 (1997), 110.
 - 9 Gordon Marshall, *Sosyoloji Sözlüğü*, çev. Osman Akınhay – Derya Kömürcü (Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 2005), 645.
 - 10 Peter L. Berger, *Kutsal Şemsiye*, çev. Ali Coşkun (İstanbul: Rağbet Yayınları, 2011), 195.
 - 11 John A. Coleman, “Seküler: Sosyolojik Bir Bakış”, çev. Ömer Faruk Darende, *Sekülerleşme Klasiği ve Çağdaş Yaklaşımlar*, ed. M. Ali Kirman - İhsan Çapçoğlu (Ankara: Otto Yayınları, 2015), 48.
 - 12 Steve Bruce, “Secularization, Church and Popular Religion”, *The Journal of Ecclesiastical History* 62/3 (2011), 544.

lum ve birey hayatındaki etki boyutunun bitmesi değil farklı form ve boyutlarda kendini göstermeye devam etmesi üzerine teori araştırmacılar tarafından yeniden değerlendirilip yorumlanmıştır.

Sekülerleşme tartışmalarına karşıt düşünceler, araştırmacılar tarafından, “dinin azalacağı düşüncesinin önerme olduğu ve mevcut verilerin teoriyi desteklemediği, gözlenebilirlikten yoksun olduğu, yeni dini hareketlerin coşkulu bir şekilde her yerde görüldüğü”¹³; “dinsel coşkuda olağanüstü ayaklanmalar meydana geldiği ve yenilenmiş inanç sistemlerinin oluştuğu”¹⁴; “insan ilişkilerinde dini bir dönemden seküler bir döneme kayma lehine bir kanıt olmadığı”¹⁵; “sekülerleşmiş bir dünyada yaşadığımız zannının yanlış olduğu”¹⁶; “sekülerleşme tezi yerine çoğulculuk teorisinin tartışılması gerektiği”¹⁷; “hem toplumsal hem de bireysel hayatta dinin yeniden dirildiği”¹⁸; “dinde meydana gelen çoğulcu yapılanma ile birlikte yeniden canlanma olduğu”¹⁹; “dinsel davranışların nesiller arası bir gelenek olmaktan çıkarak giderek bireysel bir karar alma meselesi haline geldiği yani dinin bir tercih meselesi haline dönüştüğü”²⁰ gibi birçok görüş bu kapsamda örnek olarak gösterilebilir. Görüldüğü üzere bir yüzyıl öncesinde hararetle bir şekilde tartışılan ve savunulan “dinin yok olacağına”, “dini otoritenin daralacağına”, “dinin özel alana çekileceğine” veya “dini katılım düzeyinin azalacağına” dair sekülerleşme tezleri son yıllarda yerini “dinin geri dönüşüne”, “dini canlanmaya” ve “yeniden kutsallaştırmaya” dair iddialara bırakmaktadır.

Modern dünyada/toplumda “el etek çekmesi beklenen dinin”, yukarıda ifade edilen toplumsal değişme örüntüleri neticesinde farklı ve çoğulcu bir yapıya bürünerek varlığını devam ettirmekte olduğu gözlenmektedir. Touraine’e göre²¹ “Modernliğe girmekle, din parçalanır ama bileşenleri yok olmaz.” Çünkü din, bireylerin manevi olarak anlam dünyalarını şekillendirmelerinde

13 Jeffrey K. Hadden, “Toward Desacralizing Secularization Theory”, *Social Forces* 65/3 (1987), 598; Rodney Stark – Laurence R. Iannaccone, “A Supply-Side Reinterpretation of the Secularization of Europe”, *Journal for the Scientific Study of Religion* 33/3 (1994), 231.

14 Bell, “The Return of The Sacred: The Argument About The Future of Religion”, 31.

15 David Martin’in konu hakkındaki detaylı görüşleri için bk. Rodney Stark, “Secularization R.I.P.”, *Sociology of Religion* 60/3 (1999), 254.

16 Peter L. Berger, “Sekülerizmin Gerilemesi”, çev. Ali Köse, *Liberal Düşünce Dergisi* 4/14 (1999), 84.

17 Peter L. Berger, “Further Thoughts On Religion And Modernity”, *Society* 4 (2012), 313-315.

18 Grace Davie, “Yeniden Kutsallaşma”, çev. M. Ali Kirman, *Sekülerleşme, Klasik ve Çağdaş Yaklaşımlar*, ed. M. Ali Kirman – İhsan Çapçioğlu (Ankara: Otto Yayınları, 2015), 254.

19 Steve Bruce, “Gereksiz Bir Fikir Değişikliği: Berger ve Sekülerleşme”, çev. M. Ali Kirman, *Sekülerleşme, Klasik ve Çağdaş Yaklaşımlar*, ed. M. Ali Kirman – İhsan Çapçioğlu (Ankara: Otto Yayınları, 2015), 237.

20 N. J. Demerath, “Rational Paradigms, A-Rational Religion, and the Debate Over Secularization”, *Journal for the Scientific Study of Religion* 34/1 (1995), 106.

21 Alain Touraine, *Modernliğin Eleştirisi*, çev. Hülya Tufan (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2000), 339.

ve varoluşlarına yönelik cevap arayışlarında bir kılavuz, modern dünyanın yabancılaşma ve yalnızlaşma gibi sorunlarına karşı bir kalkan ve modernitenin anlam kaybı sorunsalına karşı bir alternatiftir. Üstelik bazı coğrafyalarda/toplumalarda çeşitli nedenlerden dolayı (savaş, kıtlık, kuraklık, yoksulluk, terör, etnik baskı vb.) birey ve grupların kendi dini inanç ve kültürünü yaşatma ve koruma çabası içinde oldukları gözlenmektedir. Bütün bu göstergeler bir arada değerlendirildiğinde geleneksel toplumlarda olduğu gibi dinin kapsayıcı/kuşatıcı söylemlerini, işlevlerini ve görünümünü önemli ölçüde kaybettiği, aktüel zamanda din ve inanç dünyalarının çok parçalı bir görünüme sahip olduğu, beşeri hareketliliğin yanı sıra ulaşım ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerle birlikte dini etkileşimlerin ve karşılaşmaların hiç olmadığı kadar artmakta olduğu, birey ve grupların hem çevrimiçi hem çevrimdışı uzamlarda farklı dini inanışları tanıma, keşfetme ve benimseme imkânına sahip oldukları ifade edilebilir. Buradan hareketle post-seküler bir toplumda dinin “kişisel bir tercih meselesi”, “ekonomik bir değer”, “pazarlanabilir bir meta” ya da “tüketilebilir bir nesne”²² konumuna indirgendiği de iddia edilebilir. Çeşitli dini inanç ve pratiklerin günün koşullarına göre güncellenmesi, birey ve grupların istek, ihtiyaç ve taleplerine göre uyarlanması hatta tüketicilerin beğenilerine sunulması gibi birtakım şeyler de söz konusu iddiaları desteklemektedir.

Birbirinden farklı değerlere, normlara, dünya görüşlerine ve pratiklere sahip olan yeni dini hareketler ile Yeni Çağ inanışları da bu kapsamda değerlendirilebilir. Söz konusu hareketlerin ve inanışların her geçen gün faaliyet alanlarını genişletmekte olduğu gözlenmektedir. Hem çevrimiçi hem de çevrimdışı mekânlarda faaliyet gösteriyor oluşları, müşteri odaklı işleyişleri ve müşterilerine/müritlerine/inananlarına yönelik çeşitli dini ürün ve hizmetler sunmalarından dolayı post-seküler bir toplumdaki görünürlükleri her geçen gün artmaktadır. Bu araştırma, Yeni Çağ inanışlarına odaklanmakta olup yoga, meditasyon, reiki, biyoenerji, hipnoz ve Access bars uygulamalarına katılan bireylerin yaşamış oldukları tecrübeleri; duygu, düşünce ve inanç dünyasında meydana gelen değişimleri konu edinmektedir. Bunun için de öncelikle araştırmanın konusunu oluşturan Yeni Çağ inanışları açıklanmış akabinde araştırmanın saha verileri yorumlanmıştır.

1. Post-Seküler Toplumda Yeni Çağ İnanışlarının Görünümü

Geleneksel/yerleşik dini kurumlar, zamanla, toplumsal işlevlerini yerine getirmekte yetersiz kalmakta ya da günün koşullarına uyum sağlayamamaktadır. Geleneksel dini inanç ve pratiklerin değişme örüntülerine karşı direnç

22 Hasan Hüseyin Aygül – Özgür Öztürk, "Dini Çoğulculuk ve Kamusal Alanda Dindar Tüketim Kültürü", *Moment Dergisi* 3/1 (2016), 190-206.

göstermesi mümkün değildir. İster istemez her dini inanç grubu mevcudiyetini korumak ve sürdürüebilmek amacıyla günün koşullarına uyum sağlamak zorundadır. Bunun yanı sıra mevcut gelişmelere ve değişmelere karşı açık olan ve kendini sürekli güncelleyen dini inanç sistemleri ve söz konusu dini inanç biçimlerine sahip kişiler de bulunmaktadır. Bütün bunların ötesinde tüketim toplumunun ve kültürünün bir uzantısı/görüntüsü/parçası haline gelen, çağın ruhuna uyum sağlamayı başarabilen, kimi zaman alternatif bir inanç sistemi kimi zaman ise boş zaman etkinliği, sportif bir faaliyet ya da sağlık ve tedavi yöntemi olarak algılanan/benimsenen çeşitli dini ya da dinsel inanç ve pratikler söz konusudur. İlgili alan yazında bu dini ya da dinsel inanç ve pratikler, Yeni dini hareketler/gruplar ve Yeni ağ inanışları/New Age maneviyatı olarak adlandırılmaktadır.

Yeni dini hareketler ve bu hareketlerin bir uzantısı olan Yeni ağ inanışları/New Age maneviyatı, 1960'lı yıllarda, seküler ve maddi hayatın reddini içermekte olan karşı-kültür hareketleri olarak ortaya çıkmış ve yaygınlık kazanmıştır.²³ Yeni dini hareketler "...dini, ruhani, manevi veya felsefi sorulara cevaplar sunan farklı organizasyonlar topluluğu" olarak tanımlanmaktadır.²⁴ Yeni dini hareketlerin birleştirici ve bütünleştirici bir işleve sahip olduğunu vurgulayan, yaşamın anlamını arayan fakat aradıklarını geleneksel dini öğretiler içerisinde bulamayan birey ve grupların tercihleri/eğilimleri doğrultusunda farklı felsefi ve dini öğretilere yönelebildiklerini belirten böylelikle toplumsal ve psikolojik birçok ihtiyaçlarını karşılayabildiklerini iddia eden²⁵ ayrıca kişilerin anlam dünyalarına cevaplar üretilmesinde yardımcı olan alternatif bir tampon kurum olduğu yönünde açıklamalar yapan çeşitli görüşler bulunmaktadır. Yeni dini hareketlerin belirgin görüntüsünü Uzakdoğu ve Hint kökenli yeni inanç sistemleri oluşturmaktadır. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde ve Batı Avrupa ülkelerinde büyüme eğilimi gösterdikleri de bilinmektedir.²⁶ "Seküler" etiketiyle tanımlanan bu ülkeler adeta dinlerin "süpermarketi" haline gelmekte ve çoğulcu yapısı ile birçok farklı yeni dini gruplara/hareketlere ev sahipliği yapmaktadır.²⁷ Geleneksel/yerleşik/kurumsal bir dine karşı ve/veya onunla birlikte özdeşleşen yapısıyla sürdürülen bir rekabet koşulları altında yeni dini hareketler, dini pazar içerisinde kendilerine yer edinmeye çalışmaktadır. Burada dikkati çeken husus yeni dini hareketlerin hızlı bir şekilde yükselmesi gibi, bu yukarı yönlü ivmenin yerini aynı hızla düşüşe de bırakabilmesidir. Bu inanç toplulukları için mensupların/müritle- rin/inananların/müşterilerin gruba katılması kadar devamlılığı ve bağlılığı da

23 Hadden, "Toward Desacralizing Secularization Theory", 603.

24 Eileen Barker, *New Religious Movements: A Practical Introduction* (London: HMSO, 1989), 9.

25 Marshall, *Sosyoloji Sözlüğü*, 818.

26 M. Ali Kirman, *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi* (Ankara: Birleşik Yayınevi, 2010), 36.

27 Ünver Günay, *Din Sosyolojisi* (İstanbul: İnsan Yayınları, 2012), 491.

önemlidir. Kutsala hemen ulaşma, ruhsal aydınlanma ve mistik güçlerle bütünleşme gibi vaatler sunmakta olan yeni dini hareketler, dini pazar ekonomisi içinde kendi varlığını devam ettirebilmek amacıyla sürekli olarak kendini yenileme ve vaatleri güçlendirme yoluna gitmek²⁸ diğer bir deyişle sunmuş oldukları ürün ve hizmetleri her geçen gün çeşitlendirmek zorundadır.

Yeni dini hareketleri tanımlama noktasında ilgili alan yazında farklı tiyolojiler/sınıflandırmalar geliştirilmektedir. Söz konusu sınıflandırmalar; hareketlerin içerdikleri öğretilere, ideolojik yapılarına, organizasyon biçimlerine göre farklılık gösterebilmektedir. Beckford, köken itibari ile Uzakdoğu'nun mistik ve felsefi yapısının materyalist Batı'dan daha anlamlı bir dünya görüşüne sahip olduğunu düşünen tanımlamalara vurgu yapmaktadır.²⁹ Robbins ve arkadaşları ise dualistik ve monistik yaklaşımlar sunmaktadır.³⁰ Dualistik hareketler, geleneksel dini unsurları yeniden teyit ederek onaylamaktadır. Ahlaki yönden sorunlu bulunan düşünce ve davranışları gelenekselleştirme eğilimindedir. Monistik hareketler ise göreceli ve öznel anlam sistemlerini benimsemektedir. Mevcut ahlaki belirsizliği metafizik birlik ile düzenleme, ruhsal bir uyanış, içkinlik, tanrısallık, evrensel bilinç kavramları, terapötik hareketler, reenkarnasyon doktrinleri ile ilişkilendirilmektedir. Bir diğer tanımlama ise Wallis'e aittir. Ona göre yeni dini hareketler; dünyayı reddeden, mesafeli bir duruş sergileyen ve kabul eden olmak üzere üç kategoriye sahiptir. Dünyayı reddeden hareketler genellikle radikal bir duruş sergilemekte, geleneksel unsurlar içermektedir. Mesafeli duran hareketler ise belli durumlarda dünya ile uyumlu hareket etmekte, bazen ise ters düşebilmektedir. Dünyayı onaylayan hareketler ise dünya değerlerinden kaçmak yerine, deneyimlemeyi tercih etmektedir. Gerçekleştirilen ritüeller ile kaybedilen tanrısal özelliklerin geri getirilerek bireysel benliğin dönüştürülmesi amaçlanmaktadır. Meditasyon ve yoga, içerdikleri manevi öğretilerle bu hareketlere örnek olarak verilebilir.³¹

Bireyler için mistik tecrübeyi ön plana çıkarıcı, akıl dışı, ruhani ve felsefi söylemlere sahip bunun yanı sıra sağlığa ilişkin alternatif yöntemler sunan,

28 Stuart A. Wright, "Yeni Dini Hareketlere Üyeliğin Dinamikleri: Üyelik ve Ayrılış Koşulları", çev. Emine Battal, *Yeni Dini Hareketler*, ed. Süleyman Turan – Faruk Sancar (İstanbul: Açılım Kitap, 2014), 178.

29 James A. Beckford, "New Religions An Overview", *Encyclopedia of Religion*, ed. Mircea Eliade (New York: C.X, 1987), 391 akt. Kirman, *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi*, 104.

30 Thomas Robbins vd., "Theory and Research on Today's New Religions", *Sociological Analysis* 39/2 (1978), 101-102.

31 Roy Wallis, *The Elementary Forms of The New Religious Life* (New York: Routledge and Kegan Paul, 1984), 34-107 akt. Paul Heelas, "New Religious Movements in Perspective", *Religion* 15/1 (1985), 84; Marshall, *Sosyoloji Sözlüğü*, 818; David G. Bromley, "Teaching New Religious Movements/Learning From New Religious Movements", *Teaching New Religious Movements*, ed. David G. Bromley (New York: Oxford University Press, 2007), 13.

beden ve zihin bütünlüğünü temel alan Yeni Çağ inançları/New Age maneviyatı son dönemlerde toplumsal hayatta görünlük kazanan bir akım haline gelmiş durumdadır.³² Bilinmeyen enerjiler, ruhlar, metafizik olaylar, mitler, astroloji, astral seyahat, büyü, reenkarnasyon ve karma inanışlar “paranormal inançlar” kategorisine girmekte ve Yeni Çağ hareketlerinin başlıca inançlarını oluşturmaktadır. Normalin ötesinde bir düşünce ve görüşe sahip olan bu inanışlar, çok yönlü bir özellik taşımakta, farklı dinsel öğeleri bünyesinde barındırmaktadır.³³ İnsanın bilgeliğine ve iç görüşüne vurgu yapan, faklı uygulamalar ve perspektifler ile kategorize edilen, ruhani gelişme, iyileşme ve şifalanma gibi alternatif terapileri kapsayan şemsiye bir terim olarak da düşünülebilir.³⁴

Yeni Çağ inanışları/New Age maneviyatı, esnek bir modelde kurgulanmıştır. Birbirinden çok farklı özelliklere sahip olan düşünce sistemlerini birbirine eklemleyebilmektedir. Bu nedenle merkezietçi bir yapılanmaya sahip değildir.³⁵ Bu hareketler ve inançlar; kurslar, seminerler, internet ve medya gibi farklı yöntemler ile yaygınlık kazanmakta, gruplar, dernekler, spor salonlarında üye toplamakta böylelikle hem çevrim içi hem de çevrim dışı mekânlarda faaliyetlerini sürdürebilmektedirler. Bir dinin temsilcileri olarak kendilerini tanımlamamaları, daha çok manevi ve ruhani yünden arınma, aydınlanma ve mutluluğa ulaşma vaatleri sunmaları bu hareketlerin ve inançların belirgin özelliklerindedir. Özellikle modern hayatın koşuşturmacasında/telaşında/kargaşasında anlam arayışına giren birey ve grupların bu tarz hareketlere yönelebildikleri gözlenmektedir.³⁶ Bunun yanı sıra biyoenerji, hipnoz, akupunktur ve homeopati gibi uygulamalar şifacı yönleri ile sağlıklı yaşam, huzur ve bedensel memnuniyet gibi vaatler sunmaktadır. Dini inanç ile sağlığın kazanabileceğine dayanan bu inanç biçimi diğer bir deyişle dinsel tıp bugün alternatif tıp adı altında kişileri kendine çekebilmektedir.³⁷ Kısacası Yeni Çağ inanışları/New Age maneviyatı, ruhani ve içsel olana yaptığı vurgu ve yeni bir yaşam misyonu vaadi ile bireylerin

32 Mustafa Arslan, “Değişim Sürecinde Yeni Dindarlık Formları: “Yeni Çağ” İnanışları Örneği”, *Değerler Eğitimi Dergisi* 4/11 (2006), 15.

33 Mustafa Arslan, “Postmodern Yeni Dinsel Kimlik ve Paranormal İnançlar”, *İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* 12/2 (2015), 63.

34 Wouter J. Hanegraaf, *New Age Religion and Western Culture* (Leiden: Brill, 1996), 42-49.

35 Cüneyd Aydın, *İnsanın anlam Arayışı ile Yeni Çağ İnanışları Arasındaki İlişki* (Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2015), 58.

36 Abdullah Sevgi, *Yeni Dini Akımların Temel Görüşleri ve İslam* (Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2011), 163; Ali İhsan Yitik, “Yeni Dini Hareketler ve Misyonerlik: Türkiye Örneği”, *Yeni Dini Hareketler*, ed. Süleyman Turan – Faruk Sancar (İstanbul: Açılım Kitap, 2014), 256.

37 Kirman, *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi*, 283; Serkan Derin, *Sahaja Yoga: İçeriği, Amacı, Türkiye’deki Faaliyetleri* (İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2011), 21.

ilgisini çekebilme, kutsal olan ile ilişki kurma noktasında bir mana arayışında olan birey için alternatifler sunabilmekte, tercih ve kabullerle sosyal hayatı şekillendirebilmekte, dini duygu ve düşüncelerde değişiklikler meydana getirebilmektedir. Bütün bu yönleri nedeniyle yeni dini hareketler ve Yeni Çağ inanışları/New Age maneviyatı, "post-seküler bir toplumda din" algısının ve yaşayışının anlaşılmasında ve yorumlanmasında sosyolojik ilgiye mazhar olmaktadır.

2. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmanın amacı, Yeni Çağ inanışlarına/uygulamalarına (yoga, meditasyon, reiki, biyoenerji, hipnoz ve Access bars) yönelen ve katılan bireylerin sosyo-demografik ve sosyoekonomik özelliklerini belirlemek ve buradan hareketle süreç içerisinde yaşadıkları deneyimleri, dini inanış biçimlerini, ait olma şekillerini ve dini pratiklerini sosyolojik bir perspektifle incelemektir. Bu kapsamda aşağıda yer alan sorulara yanıtlar üretilmeye çalışılmıştır:

- Bireylerin Yeni Çağ inanışlarına katılımlarını ve motivasyonlarını etkileyen unsurlar nelerdir?
- Yeni Çağ inanışlarına katılan bireylerin yaşam nitelikleri ve memnuniyet düzeyleri, sosyal etkileşimleri ve beden algılarındaki farklılıklar nelerdir?
- Yeni Çağ inanışlarına katılan bireylerin dini duygu ve düşüncelerindeki değişimler nelerdir?

Bu araştırmada, Yeni Çağ inanışlarına yönelme ve katılma ediminde bulunan bireylerin bu tercihte bulunma sebeplerinin belirlenmesi ayrıca yaşam seyrilerinde ve düşünce dünyalarında meydana gelen değişimlerin tespit edilmesi amaçlanmış olduğu için nitel yöntem esas alınmıştır. Nitel bir yaklaşımın gereği olarak çalışmada derinlemesine görüşme, gözlem ve içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu kapsamda öncelikle araştırmanın sahası belirlenmiştir. Bunun için de Antalya'da bulunan yoga, meditasyon, reiki merkezleri tespit edilmiştir. Bu merkezler arasından Chi Yaşam Merkezi, Antalya Yoga, ZK. Yoga Stüdyo, Anka Spritüel Danışmanlık Merkezi örneklem olarak seçilmiş, bu merkezlere gidilerek orada bulunan katılımcı ve eğitmenlerle yüz yüze derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiş ayrıca gözlem vasıtasıyla da çalışma desteklenmiştir. Hipnoz ve Access bars uygulamaları çoğunlukla bireysel seanslar doğrultusunda gerçekleştiği için doğrudan bu uygulamaların yapıldığı fiziksel bir mekân Antalya ilinde bulunamamıştır. Gidilen mekânlarda görüşülen kişilerden alınan referanslar aracılığıyla farklı uygulamalar yapan kişilere ulaşılabilmiş ve örneklem kartopu tekniğiyle gelişmiştir. Kartopu örnekleme, "Araştırmacının bir örnek olayla başladığı daha sonra o örnek olayla bağlantılı ilişkilerle ilgili bilgilere dayanarak başka örnek olaylar

belirlediği ve süreci tekrarladığı, rastlantısal olmayan bir örneklemdir."³⁸ Araştırma süreci boyunca 16 kadın, 8 erkek olmak üzere toplam 24 kişiyle derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Derinlemesine görüşme tekniği ile elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Çıkarım yapma esasına dayanan içerik analizi, çok biçimli ve işlevsel bir inceleme sürecini ifade etmektedir.³⁹ Verilerin analiz sürecinde sosyal gerçekliğe ilişkin bütüncül bir yaklaşım sağlanabilmesi amacıyla belli kriterler ekseninde kategorik birimler oluşturulmuştur. Bu birimler konuya ilişkin ortak noktalar ve amaçlar doğrultusunda temalara ayrılmıştır. Belirlenen temaların altında konu bütünlüğünün sağlanabilmesi ve bir düzen çerçevesinde analiz sürecinin gerçekleştirilebilmesi için verilerden elde edilen kodlama birimleri oluşturulmuştur. Bu kodlama birimleri görsel olarak akılda kalıcılık sağlanabilmesi açısından tablolar şeklinde metin içerisinde sunulmuştur.

Çalışmada, görüşmelerin öyküleştirelerek anlamlı ve tutarlı bir görünüm elde edilebilmesi için birer anlatıya dönüştürülmesi de hedeflenmiştir. Yaşam anlatıları katılımcıların hikâyesini, hayat tecrübelerini, duygu ve düşüncelerini anlatması anlamına gelmektedir.⁴⁰ Böylece katılımcı kendisiyle ilgili içsel bir keşfe çıkma, yeni bakış açıları edinme olanağı bulabilmekte, araştırmacı ise geniş ve bütüncül bir yaklaşım ile olaylar arasında neden sonuç ilişkisi kurabilmektedir. Analiz sürecinde sıklıkla bireylerin yaşam anlatılarına yer verilmiştir.

Görüşülen kişilerin gizliliği ve anonimliği ilkesi dikkate alınarak deşifre işlemi sırasında katılımcılar G1, G2, G3... şeklinde kodlanmıştır. Anlam bütünlüğü ve akıcılığı sağlamak amacıyla bireylerin ifadeleri anlamı bozmayacak şekilde düzenlenmiş ve eksik yargılar tamamlanmıştır. Ayrıca araştırma süresinde yapılan gözlemlere ilişkin notlar, elde edilen verilerle birlikte değerlendirilmiştir.

3. Araştırmanın Bulguları

Çalışmanın bu kısmında öncelikle örneklem grubunun olgusal kimliklerini belirleyen sosyo-demografik özelliklere ve katılmış oldukları uygulamalara yer verilmiştir. Sonrasında ise belirlenen üç kategori altında oluşturulan temalar üzerinden analiz süreci gerçekleştirilmiş ve bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmeye çalışılmıştır.

38 W. Lawrence Neuman, *Toplumsal Araştırma Yöntemleri*, çev. Sedef Özge (Ankara: Yayınodası, 2014), 324.

39 Nuri Bilgin, *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi* (Ankara: Siyasal Kitabevi, 2006), 11.

40 Robert Atkinson, *The Life Story Interview*, (Thousand Oaks, CA: Sage, 1998), 25-26 akt. Sefa Bulut, "Yaşam Öyküsü Araştırması", *International Journal of Human Sciences* 11/1 (2014), 884.

3.1. Örneklem Grubunun Sosyo-Demografik Özellikleri

Örneklem grubundaki bireylerin olgusal kimliklerini gösteren bilgiler (sosyo-demografik ve ekonomik özellikler) Tablo 1’de yer almaktadır:

Tablo 1. Katılımcıların Sosyo-demografik ve Sosyoekonomik Bilgileri

Katılımcı No	Cinsiyet	Yaş	Medeni Durum	Çocuk Sayısı	Doğum Yeri	İkamet Yeri	Eğitim Durumu	Meslek	Hane Geliri
G1	Kadın	45	Evli	İki	Kütahya	Konyaaltı	Lise	Ev Hanımı	5000 TL
G2	Kadın	40	Evli	Üç	Şanlıurfa	Konyaaltı	Lisans	Yaşam Koçu	5500 TL
G3	Kadın	24	Bekâr	Yok	Antalya	Muratpaşa	Y. Lisans	Golf Antre.	4000 TL
G4	Kadın	26	Bekâr	Yok	Elâzığ	Kepez	Y. Lisans	Öğrenci	4000 TL
G5	Kadın	23	Bekâr	Yok	Alanya	Muratpaşa	Lisans	Çalışmıyor	2020 TL
G6	Kadın	35	Evli	İki	Aksaray	Muratpaşa	Lise	Yönetici As.	7000 TL
G7	Kadın	26	Bekâr	Yok	Alanya	Muratpaşa	Lisans	PDR	9000 TL
G8	Kadın	23	Bekâr	Yok	Alanya	Muratpaşa	Lisans	Öğrenci	4000 TL
G9	Kadın	24	Bekâr	Yok	Antalya	Kepez	Lisans	Kabin Me.	6500 TL
G10	Kadın	23	Bekâr	Yok	Antalya	Kepez	Lisans	Hemşire	10000 TL
G11	Kadın	55	Evli	İki	İstanbul	Aksu	Lise	Ev Hanımı	7000 TL
G12	Erkek	24	Evli	Yok	Malatya	Konyaaltı	Lisans	Öğrenci	2000 TL
G13	Erkek	27	Bekâr	Yok	Mardin	Muratpaşa	Lise	Bes. Danış.	6000 TL
G14	Erkek	22	Bekâr	Yok	Sivas	Konyaaltı	Ön lisans	Spor Hocası	3000 TL
G15	Erkek	52	Evli	İki	İstanbul	Konyaaltı	İlkokul	Ev Hanımı	5000 TL
G16	Kadın	33	Bekâr	Yok	Gaziantep	Konyaaltı	Ortaokul	Çalışmıyor	3500 TL
G17	Kadın	38	Evli	İki	Afyon	Konyaaltı	Lisans	Hemşire	10000 TL
G18	Erkek	26	Bekâr	Yok	Ankara	Muratpaşa	Lisans	Özel Sektör	5000 TL
G19	Kadın	28	Bekâr	Yok	İzmir	Muratpaşa	Lisans	Öğretmen	7000 TL
G20	Erkek	30	Evli	Yok	Aydın	Muratpaşa	Ön lisans	Özel Sektör	6000 TL
G21	Erkek	33	Bekâr	Yok	İstanbul	Konyaaltı	Lisans	Eğitmen	5000 TL
G22	Erkek	37	Bekâr	Yok	Kumluca	Muratpaşa	Lisans	Yoga Eğit.	5000 TL
G23	Kadın	25	Bekâr	Yok	Manisa	Muratpaşa	Lisans	Çalışmıyor	4000 TL
G24	Kadın	24	Evli	Yok	Ankara	Konyaaltı	Lisans	Avukat	4500 TL

Örneklem grubundaki bireylerin evlilik, eğitim ve iş faktörü gibi çeşitli sebeplerle Antalya'ya göç ettikleri görülmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (2019) verilerine göre Antalya, iç göç hareketliliği çerçevesinde Türkiye'nin en fazla göç alan beş kentinden biridir. Bunun yanı sıra uluslararası göç hareketliliğinin de önemli varış noktalarından biri olan Antalya, farklı

kimliklere, kültürlere ve dinlere ev sahipliği yapmaktadır. Bu çoğulcu yapının varlığı farklı inanç ve pratiklerin de toplumsal yaşamda hızlı bir şekilde doluşma girmesini mümkün kılabilmiştir.

Söz konusu inançlara/uygulamalara yönelen ve katılan kişilerin daha çok kadın bireyler olduğu söylenebilir. Araştırma sürecinde yoga stüdyolarında ve çevrim içi platformlarda kadın katılımcı sayısının daha fazla olduğu gözlenmiştir. Örneklem grubundaki kişilerin yaş ortalaması (39,9) dikkate alındığında inançlara/uygulamalara yönelen ve katılan kişilerin daha çok genç bireyler olduğu belirtilebilir. Katılımcıların eğitim düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Örneklem grubundaki bireylerin mesleki statüleri ve gelirleri (ortalama hane geliri 5417 TL) dikkate alındığında orta alt sınıfa mensup oldukları ifade edilebilir.

3.2. Örneklem Grubunun Katılmış Olduğu Uygulamalar

Görüşülenlerin yöneldikleri ve katıldıkları Yeni Çağ inanışları ve uygulamalar ilişkin bilgiler Tablo 2’de yer almaktadır:

Tablo 2. Örneklem Grubunun Katılmış Olduğu Yeni Çağ İnançları

G1-Kadın	Biyoenjerji/Meditasyon
G2-Kadın	Hipnoz/Biyoenjerji/Access Bars
G3-Kadın	Yoga (Antigravity)/Meditasyon
G4-Kadın	Yoga
G5-Kadın	Yoga
G6-Kadın	Biyoenjerji/Hipnoz
G7-Kadın	Access Bars/Reiki/Nefes Terapisi
G8-Kadın	Yoga/Meditasyon
G9-Kadın	Meditasyon
G10-Kadın	Meditasyon (Ruh eşi çağırma)
G11-Kadın	Reiki/Biyoenjerji
G12-Erkek	Yoga (Yin)
G13-Erkek	Meditasyon
G14-Erkek	Yoga/Reiki
G15-Erkek	Yoga
G16-Kadın	Yoga
G17-Kadın	Biyoenjerji
G18-Erkek	Yoga (Karma)
G19-Kadın	Meditasyon/Yoga

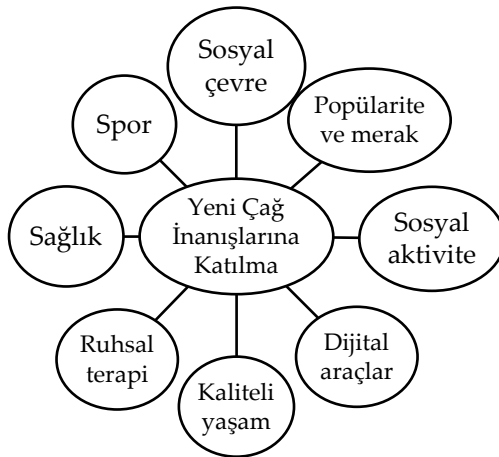
G20-Erkek	Meditasyon
G21-Erkek	Yoga (Sahaja, Hatha, Budokon)
G22-Erkek	Yoga
G23-Kadın	Yoga (Yüz yogası)
G24-Kadın	Reiki

Örneklem grubunun oluşturulmasında farklı inançlara ve uygulamalara yönelen bireylerin seçimine özen gösterilmiştir. Bu doğrultuda yoga, meditasyon, reiki, biyoenerji, hipnoz ve Access bars gibi inanç ve uygulamalara katılan 8 erkek, 16 kadın toplam 24 kişiyle derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Kişilerin, istek, ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda farklı alternatifler arasında seçim yaparak bir uygulamaya katılma ediminde buldukları gözlenmiştir. Katılımcıların 19'u çeşitli kurum ve şahıslardan eğitim alarak 5'i ise herhangi bir kurumdan eğitim almadan, internet ortamı üzerinden uygulamaları gerçekleştirmektedir. Kadın katılımcıların 3'ü (G2, G6, G7) ve erkek katılımcıların 3'ü (G14, G21, G22) aynı zamanda bu alanlarda öğretmenlik de yapmaktadır.

3.3. Kişilerin Yeni Çağ İnanışlarına Yönelme/Katılma Süreçleri

Bireylerin Yeni Çağ inanışlarını deneyimleme sürecinde sosyal, kültürel, psikolojik ve çevresel etkiler önemli bir yer tutmaktadır. Dolayısıyla bu faaliyetleri tek bir değişken üzerinden okumak mümkün görünmemektedir. Katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda bu inanışlara yönelme süreçlerinde rol oynayan sekiz etken saptanmıştır.

Şekil 1. Yeni Çağ İnanışlarına Katılmayı Etkileyen Araç ve Faktörler

Bireyler, herhangi bir uygulamayı deneyimleme sürecinden önce, sahip oldukları sosyal çevrelerinin fikir ve eylemlerinden etkilenebilmekte, merak edebilmekte, böylece katılım sağlayabilmekte aynı zamanda yeni bir sosyal çevre oluşturabilme talebinde bulunabilmekte ve hatta süreç içerisinde bu uygulamalar bir "yaşam tarzı" haline gelebilmektedir. Yaşanmış olan deneyimler ve tecrübeler, bireylerin hayatlarında kalıcı etkilere sebep olabilmektedir.

"İlk zamanlar merak ve arkadaş ortamından etkilendiğim için başlamıştım. Sırf aktivite olsun diye gidiyordum biraz da. Ama daha sonra kendimi eskisine göre daha iyi hissettiğimi fark ettim ve şu an da aktiviteden ziyade bir yaşam tarzı oldu benim için. Bu yüzden severek devam ediyorum." (G18, Erkek)

Simmel'e göre⁴¹ metropol yaşamında insan ilişkileri oldukça karmaşık bir görünüme bürünmüştür. Bu sistem içerisinde bireyler duygusal olarak kendilerini kötü hissedebilmekte, özgürlükleri aşınabilmektedir. Mutlu olmak için de çeşitli faaliyetlere karşı ilgi ve merak duyabilmekte, cezbedici bularak yönelim sağlayabilmektedir. Böyle zamanlarda yeni ve farklı sosyal uğraşlar ve aktiviteler bulmak isteyebilmektedir. Yeni Çağ inanışlarının bu noktada bir alternatif oluşturduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra katılımcılar için bu uygulamalar boş zaman değerlendirme, sosyalleşme ve vakit geçirme aracı olarak da düşünülebilmektedir.

"Sosyal olarak iyi bir aktivite olduğunu düşünüyorum. Yoga kampları ve etkinlikleri oluyor, buralarda yogacılar sadece ders için değil pek çok şey için bir araya gelebiliyorlar." (G21, Erkek)

Dijital dünyanın kuşatıcı etkisi sayesinde aynı anda pek çok farklı uygulama hakkında bilgi edinilebilmektedir. İhtiyaçtan ziyade piyasa tarafından üretilmiş isteklerin egemen kılınarak şekillendirilmiş tüketim toplumlarında, farklı sosyo-ekonomik çevreler ile etkileşime girme imkânı bulan birey sırf merak, istek ve hevesleri doğrultusunda toplumun beklentisi haline gelen yeni deneyimler edinme ihtiyacını karşılayabilmektedir. Burada özellikle herkesin yaptığını yapma, güncel olana ayak uydurmaya yönelik amaçsal bir pratik kaygı güdülebilmektedir.

"Bu uygulamaya katılma sebebim televizyon programında insanların daha mutlu daha enerjik daha sağlıklı olabileceklerini görmemdi. Yogyayı hayatıma getirdiğimde gerçekten de çok etkisi altında kaldım. Çünkü ne zaman olumsuz bir şey düşünsem yoga yaptığımda bütün stresten, sıkıntıdan ve olumsuz düşüncelerimden uzaklaştığımı hissettim ve kendime olan güvenim fazlaştı bunu gördüm." (G4, Kadın)

41 Georg Simmel, *Modern Kültürde Çatışma*, çev. Tanul Bora vd. (İstanbul: İletişim Yayınları, 2003), 89.

Bunların yanı sıra bireyler manevi boşluk ve arayış içinde oldukları zamanlarda stres, depresyon, yalnızlık ya da travmatik durumlar yaşadıklarında yeni şeyler deneyimleme isteğinde olabilmektedir. Yeni Çağ inanışları bu noktada inanan için destekleyici bir mekanizma olarak görülebilmektedir.

“Bir kayıp yaşamıştım, duygusal boşluktaydım. Bu yüzden böyle bir arayış işine girmiştım. Kişi boşanmış olabilir, çocuğunu kaybetmiş olabilir, ailevi sorunları olabilir, annesiz babasız büyümüş olabilir, yıllarca sevgi eksikliği yaşamış olabilir. O boşluk ve kayıp döneminde hayat anlamsızlaşıyor, biz neden varız, neden yaşıyoruz, hayat anlamsız dedikleri noktada böyle bir arayış başlıyor.” (G1, Kadın)

Gündelik hayatın akışı içinde hemen hemen herkesin az çok tecrübe ettiği sarsıntıların bu tür uygulamalarla telafi etme/geçştirme/anlamlandırma isteği, söz konusu inanışların alternatif bir yöntem olarak kullanılmasına yani bir bakıma araçsallaştırılmasına sebebiyet vermektedir. Bunun yanı sıra spor, fiziksel aktivite, hareket etme ve esneme gibi kısacası sağlıklı bir yaşam sürme beklentisine sahip olan bireyler de bu tür inanışlara ve pratiklere yönelebilmektedir.

“Esneklik benim için ilk başta önemliydi. Tamamen esnemek amacıyla yogağa başladım. Sonrasında da zihnimi güçlendirmek amacıyla meditasyon yapmaya başladım.” (G8, Kadın)

Yeni Çağ inanışlarına katılma sebepleri arasında yeni ilişkiler ve arkadaşlıklar kurabilme, boş zaman değerlendirme, fiziksel ve duygusal olarak iyi halde olma isteği gibi çeşitli motivasyonların da olduğu görülmektedir. Ayrıca söz konusu süreçten etkilenme boyutları uygulama sürecinde edinilen tecrübeler, deneyimlere ve beklentinin karşılanıp karşılanmamasına göre değişkenlik gösterebilmektedir.

3.4. Yeni Çağ İnanışlarının Yaşam Niteliklerine Etki Boyutları

Araştırma çerçevesinde uygulama sonrası bireylerin hayatlarında herhangi bir değişiklik olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Kişinin sahip olduğu yaşam nitelikleri, içine doğduğu ya da yaşadığı sosyal ve kültürel ortam ile sahip olduğu değer yargıları ile bağlantılıdır. Bütün bu hususlarla, bu kategori altında bireylerin yaşam kaliteleri, beden algıları, sosyal ilişkilerinin görünümüleri anlaşılmalı çalışılmıştır.

3.4.1. Bireylerin Yaşam Kalitesi ve Beden Algıları

Aşağıdaki şekilde Yeni Çağ inanışlarının, katılımcıların yaşam niteliklerini hangi yönlerde etkilediğine yönelik sınıflandırmalar yer almaktadır.

Şekil 2. Yaşam Kalitesinde Değişiklikler

Bireysel Farkındalık	• Değerli hissetme • Manevi olarak g¼çlenme
D¼zenli Hayat	• Beslenme biçimini değiştirme • Uyku d¼zeni • Konfor alanı oluşturma
Beden Kontrol¼	• AĞrılarda azalma • Esneklik ve hareketlilik • Bedeni tanıma, sevmeye
Duygu ve D¼ř¼ncelerde Farklılaşma	• Pozitif bakabilme ve önyargıları bırakabilme • Öfkeden uzaklaşma
Hayal Kırıklığı	• Ailevi ve bireysel problemler yaşama

Birey, bedeni ve ruhu arasında içsel bir keşif yapmak istediğinde bir araç olarak Yeni Çağ inanışlarına başvurabilmektedir. Meditasyon esnasında kendisine dış dünyadan bağımsız bir alan yaratmaktadır. Böylece bedeninin içinde yeni bir var oluş deneyimleyebilmekte, manevi olarak farkındalığını toplayabilmektedir.⁴²

“Yaşam kalitemden bu uygulamaya katılmadan önce memnun değildim çünkü birçok sorunlarla uğraşıyordum ama bu uygulamayı öğrendikten sonra hayatımın anlamının daha da iyileştiğini gördüm. Hayata bakış açım farklılaştı. Şu anda yaşam kalitemin manevi boyutta iyi olduğunu düşün¼yorum.” (G1, Kadın)

Bireyler, yaşanan travmatik süreçlerin üstesinden gelebilmek amacıyla bu uygulamalardan yararlanabilmektedir. Manevi anlamda bir g¼çlenme, değerli hissetme, duygu ve d¼ř¼ncelerde pozitif yönde değişim gösterme eğiliminde oldukları söylenebilir. Bunun dışında yaşam stilinde düzen sağlayabilmeleri için yoga, meditasyon, reiki ve biyoenerji uygulamaları destekleyici yöntemler olarak gör¼lmektedir. Örneğin meditasyon uyku problemlerini azaltmaya yardımcı olabilmektedir.

“Yaşam kalitemden oldukça memnunum. Yoganın bana kattığı değerler o kadar fazla ki yaşam kalitemin bu şekilde olmasının sebebi yogadır. Yogadan önce çok sağlıksız besleniyordum ve cips, çikolata, karbonhidratlar falan tüketiyordum. Yoga hayatıma girdikten sonra cips alacağıma gidip elma alıyorum. Daha sağlıklı besleniyorsun, vücuduna

42 Karla McLaren, *Aura ve Çakra Kullanma Kılavuzu*, çev. İpek van den Born (İstanbul: Kuraldışı Yayınları, 2005), 17.

yağ yerine sağlıklı vitaminler giriyor ve bu senin yaşam kaliteni yükselttiği gibi aynı zamanda hem ömrünü uzatıyor hem de sana daha farklı değerler katıyor.” (G4, Kadın)

Hayat kalitesinde meydana gelen artış somut alanlar üzerinde de olabilmektedir. Yoga uygulamasına katılan bireylerin yeme içme alışkanlıklarında bir değişim olduğu görülmektedir. Sağlıklı şekilde yaşama, zinde kalma ve formu koruma gibi fiziksel sağlık konularında, katılımcılar tarafından daha dikkatli bir tutumun benimsendiği söylenebilir. Yeni Çağ inanışlarının beden üzerindeki etkilerinden bir diğeri de bireylerin vücutlarını tanıma, sevmeye ve özgüven kazanmalarına yöneliktir. Fiziksel olarak iyi görünüm, fit olma, güzel ve estetik görünme günümüz tüketim toplumlarının temel dinamiklerinden biri haline gelmiştir. Özellikle medyada kalıplaşmış güzellik algılarının popülerlik kazanması, bireyler için önem taşımaktadır. Bu kalıbın dışında kalınması sevilmemeye, beğenilmemeye ve toplumda kabul görmemeye gibi kaygılar barındırılmasına sebebiyet verebilmektedir.

“Alt bacağımdan nefret ederdim, çok kalındı. Ne giysem yakışmıyor düşüncesi vardı. Çevremde beni bu konuda olumsuz etkiliyordu. Reiki'den sonra şunu anladım ki bu benim mirasım ve bu dünyada bırakacağım tek şey bedenim. O zaman ben kendi bedenime göre hareket etmeliyim. Çünkü o benim kıymetli bir parçam. Bu yüzden bedenimi çok seviyorum artık.” (G24, Kadın)

Beden üzerinde en çok etkili olan uygulamaların yoga ve reiki olduğu görülmektedir. Meditasyon, biyoenerji ve hipnoz gibi uygulamalara katılan katılımcılar için ise değişim daha çok zihinsel süreçlerde meydana gelmiştir. Bu noktada en çok duygusal olarak iyileşme hali, hayata pozitif bakabilme, olumlu düşünme, empati yapabilme yeteneklerinin geliştiği görülmektedir.

Bireylerde meydana gelen zihinsel ve fiziksel değişiklikler aile içi ilişkileri de etkilemektedir. Alan yazında daha önce yapılan çalışmalarda Yeni Çağ inanışlarının aile ilişkilerine etkileri din değiştirme üzerinden değerlendirilmiş ve yeni bir dini inanca yönelmenin, yeni bir gruba dâhil olmanın aile bireylerini olumsuz etkilediği iddia edilmiştir.⁴³ Bu çalışmada önceki çalışmalarını destekleyen ve desteklemeyen bulgular mevcuttur. Olumsuz anlamda etkilendiğini belirten katılımcının, biyoenerji uygulamasından sonra hayal kırıklığı yaşadığı, maddi ve manevi anlamda zarar gördüğü, eşi ve çocuklarıyla problemler yaşadığı görülmektedir.

43 Emine Battal – Süleyman Turan, “Yeni Dini Hareketlerin Aile Yapılan Üzerindeki Etkileri”, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 1 (2015), 135-149; Kirman, *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi*; Alara Fulya Şensoy, *Din Değiştirme Anlatıları Üzerinden İnanç, Kimlik ve Aidiyet (Antalya Örneği)* (Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019).

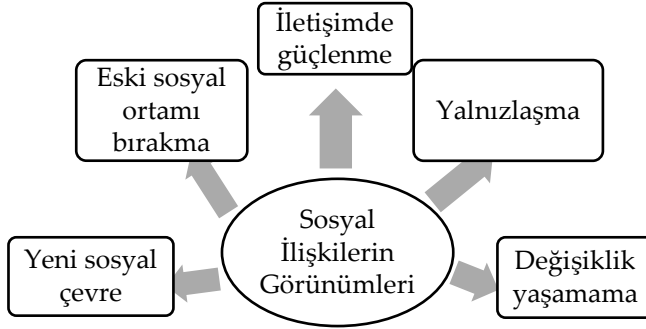
“Yaşam kalitemden çok memnun değilim. Yaşam kalitemi yükseltmek için bu uygulamalara katıldım. İlk başta çok hevesliydim. Yaşam kalitemin dzeleğeğine inanıyordum. Ama sonra bunların para tuzağı olduğunu gördüm. Eşim ve çocuklarımla aramdaki problemler çoğaldı. Yaşam kalitemi olumsuz etkiledi.” (G11, Kadın)

Yeni ağ inanışları kişilerin yaşam kalitelerinde olumlu ve olumsuz değişimlere sebebiyet verebilmektedir. Bu durum, uygulama sırası ve sonrasındaki deneyimlere göre farklılık gösterebilmektedir. Bireylerin duygu, düşünce dünyalarında meydana gelen gelişmeler, psikolojik durumlarını, olaylara bakış aırlarını, gündelik yaşam pratiklerini, beslenme alışkanlıklarını, uyku düzenlerini etkileyebilmekte, hayat standartlarını yükseltebilmektedir. Bu çalışmada katılımcılar ve ele alınan uygulamalar özelinde, Yeni ağ inanışlarının yaşam kalitesine etki boyutunun büyük çoğunluk için olumlu yönde olduğu söylenebilir.

3.4.2. Bireylerin Sosyal İlişkilerine Etkileri

Yeni ağ inanışlarının, bireylerin duygu, düşünce ve beden üzerinde etkileri olduğu gibi sosyal evre ve ilişkileri üzerinde de etkileri bulunmaktadır. Çünkü birey, isteklerine, ihtiyaçlarına göre farklı zaman ve mekânlarda uygulamalara katılarak sosyalleşme pratiklerini yeniden şekillendirebilmektedir.

Şekil 3. Sosyal İlişkilerin Görünümleri

Yeni ağ inanışlarına yönelmek çevrim içi ve çevrim dışı meknlara kadar taşan farklı uygulama ve organizasyonlara katılmak anlamına gelmektedir ki bu durum yeni arkadaşlıkların ve dostlukların kurulabilmesini de sağlamaktadır. Böylece birey sosyal çevresini genişletebilmekte, boş zamanlarını değerlendirebilmekte, duygu ve düşünce paylaşımı yapılabilmektedir.

“Olumlu yönde gelişti. Birçok evre edindim. İnsanlara katkı oluyorum, yardımcı oluyorum. İnsanların hayatlarında değişim sağlıyorum.

Bazen inanmayan insanlar da çıkabiliyor o zaman olumsuz durumlarla karşılaştığım da oluyor.” (G7, Kadın)

Yeni Çağ inanışları kendi bünyelerinde farklı özelliklere, öğretilere sahip olabilmektedir. Birey, belli bir gruba dahil olarak grup dinamiği çerçevesinde hareketleri deneyimleyebilmektedir. Yeni Çağ inanışlarının üye kazanma yolları arasında, grup birliği önem arz etmektedir. Toplu halde yapılan terapiler, sohbetler, müzikli eğlenme ortamları grup dinamiğini canlı tutmak için kullanılan yöntemler arasındadır. Böylece bireyler dış dünya ile bağlarını kesebilmekte, ailelerine daha az zaman ayırabilmekte, eski arkadaş grupları ile görüşmeyi bırakabilmekte, grup içinden bireylerle birlikteliklerini devam ettirme talebine girebilmektedir.⁴⁴ Bu konuda eski çevrelerinden kopuş süreci yaşadıklarını ifade eden katılımcılar bulunmaktadır. Bunun yanı sıra herhangi bir gruba dahil olmadan da yeni bir hareketi tecrübe edebilmektedirler. Söz konusu hareketleri sosyal medya araçları ya da kitaplar yoluyla öğrenerek de bireysel bir deneyim süreci geçirebilmekte, bir organizasyon veya grubun dinamiğini taşıma, öğretilerini benimseme kaygısı hissetmeyebilmektedirler. Hangi sürece ne şekilde dahil olunacağı kişinin kendi tercih ve isteklerine göre şekillenebilmektedir.

“Yeni edindiğim çevre açısından olumlu ama eski arkadaşlıklarım açısından olumsuz değişiklikler oldu. Artık sürekli olumlu düşünen, benzer konuları konuşabileceğim insanlarla olmaktan hoşlanıyorum. Eski arkadaş çevremle sürekli eski ve aynı meseleleri konuşup, olumsuzluklar aşılamaya başladığımızı fark ettim. Bu da insanın ruh halini çok etkiliyor. O yüzden eski çevremden uzaklaştım biraz.” (G19, Kadın)

Her birey, farklı bir sosyal yapı içerisine doğup yetişmektedir. Farklı toplumsal özelliklere ve eğitim seviyelerine sahip olmaktadır. Bu nedenle kültürel adetleri de çeşitlilik göstermektedir. Bourdieu (1980)'ya göre belirli bir hayat tarzı ve sosyoekonomik statüye sahip bireyler kendilerine özgü habituslarını oluşturmaktadır. Toplumsal sınıfların, ekonomik ve kültürel sermayeleri doğrultusunda zevkleri ve pratikleri arasında uyumlu bir ilişkili bulunması anlamına gelmektedir. Habitus, farklı konu ve koşullarda aynı tercihlere sahip olunan bir yaşam biçimini teşvik etmektedir.⁴⁵ Katılımcıların eski çevrelerinden uzaklaşarak, üyesi oldukları harekete katılan bireyler ile sosyal ilişkilerini geliştirmeleri, farklı alanlarda oluşturdukları yaşam tarzları, bireylerin yeni habituslarını oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra sosyal ilişkiler üzerinde meydana gelen bir başka değişim ise farklı kişiler ile iletişim kurabilme becerilerinin gelişmesine yöneliktir.

44 Kirman, *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi*, 34-35.

45 Pierre Bourdieu'nun konu hakkındaki detaylı görüşleri için bk. Anna Jourdain – Sidonie Naulin, *Pierre Bourdieu'nün Kuramı ve Sosyolojik Kullanımları*, çev. Öykü Elitez (İstanbul: İletişim Yayınları, 2016), 43.

"Sosyal ilişkilerimi çok iyi yönde etkiledi. İnsanlarla daha rahat konuşuyorum, iletişimim daha iyi oldu. Çekingen bir insan olduğumu düşünüyordum fakat bu aslında çekingenlik değilmiş, yeni tanıdığım birini önce izliyordum bunu öğrendim. Çevrem çok genişledi, eğitmen olduğum için ders veriyorum, pek çok kişiyle tanışıyorum." (G21, Erkek)

Bütün bu değişikliklerin dışında, sosyal ilişkilerinde herhangi bir değişim olmayan katılımcılar da mevcuttur. Böyle bir değişim olmamasının sebepleri olarak uygulama için fiziksel bir kurs ya da kuruma gitmemeleri, meditasyon ve biyoenerji gibi uygulamaların bireysel düzeyde de yapılabilirliği, sosyal çevre ilişkilerinde eskiden de aktif olmama durumları gösterilebilmektedir. Dolayısıyla bu bireylerin tutumu Bourdieu'cu bir yaklaşımla mevcut habituslarının korunması olarak değerlendirilebilir.

"Sosyal çevre açısından hayatımda çok değişiklik olmadı. Çünkü bu uygulama için herhangi bir kursa ya da spor salonuna gitmediğim için sosyal çevrem aynı şekilde devam ediyor. Sadece arkadaşlarım ya da benim bu uygulamayla ilgilendiğimi bilip samimi olmadığım kişiler bazen nasıl yaptığımla ilgili ya da nasıl beslendiğimle ilgili bilgi edinmek için arıyorlar." (G4, Kadın)

Bir bütün olarak değerlendirildiğinde bireylerin dış dünya ile ilişkilerinde Yeni Çağ inanışlarının etkisi olduğu söylenebilir. Sosyalleşme, grup içi dinamikler, birlik ve bütünlük duygusu süreç üzerinde belirleyici değişkenlerdir. Cinsiyet bazında bakıldığında erkek katılımcıların farklı insanlarla iletişim kurma kabiliyetlerinin güçlendiği, kadın katılımcıların ise yeni çevre edinme ve eski arkadaş ortamlarından uzaklaşma noktasında farklılaşmalar yaşadıkları görülmektedir.

3.5. Din, İnanç ve Aidiyet Ekseninde Yeni Çağ İnanışları

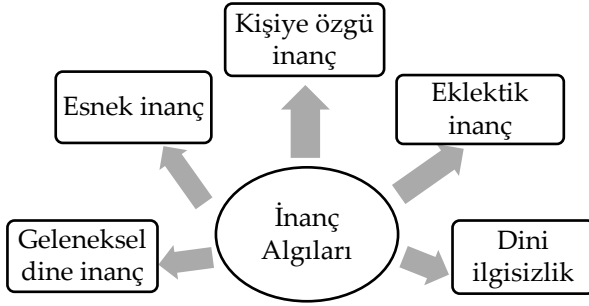
Araştırma kapsamında yer alan bu kategoride, bireylerin dine bakış açıları, inanç sistemlerini nasıl kurguladıkları, mevcut geleneksel dini inançlar içerisinde kendilerini nasıl konumlandıkları ve Yeni Çağ inanışlarının din olarak kabul edilip edilemeyeceğine dair görüşlerine yer verilmektedir.

3.5.1. Bireylerin Dini İnanca Yönelik Algıları

Bireylerin iç dünyasında inanç ve maneviyat alanlarını kurgulama biçimleri değişiklik gösterebilmektedir. Bununla birlikte toplumsal dünyada sergilemiş olduğu eylemler de bu değişikliklerden etkilenmekte aynı zamanda onları etkilemektedir. Dolayısıyla böyle bir ortamda dini inançlar/öğretiler zaman ve mekân içerisinde farklı içeriklere, formlara dönüşebilmektedir.⁴⁶ Katılımcıların, kendi dini inançlarına yönelik gerçekleştirmiş oldukları tanımların genel özellikleri aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

46 Ali Akdoğan, *Sosyal Değişme ve Din* (İstanbul: Rağbet Yayınları, 2004), 173.

Şekil 4. Bireylerin İnanç Tanımları

Geleneksel toplumlarda inanma biçimleri kurgulanırken toplumun kabul ettiği, yerleşik inanç kalıpları, bireyler tarafından kabul edilmektedir. Modern toplumlardaki inanma biçimleri ise bireysel bir tercih konusuna dönüşmüştür.⁴⁷ Kişinin dinden beklentisine, inanç biçimlerini kendi iradesine/isteğine/talebine göre seçtiği bir sürece karşılık gelmektedir. Aktüel zamanda bireyler, dini inançlarını öznel tercihleri çerçevesinde belirleyebilmektedir.

“Ben belli ritüellere sahip bir insanım. Rabbimizin emrettiği farzları elimden geldiğince yerine getirmeye çalışıyorum. Ama aynı zamanda bu farz görevleri yerine getirdiğim zaman cenneti kazanabileceğimizi düşünmüyorum. Cenneti kazanabilmenin iyilikten, iyi insan olmaktan geçtiğini düşünüyorum ve ekstra iyilik yapmaya çalışıyorum.” (G6, Kadın)

Modern toplumların farklılıklara açık yapısı, dini inanç ve pratikleri de etkilemektedir. Artık bireyler, zihinlerindeki inanç yapısını da esnetebilmekte, kendi istek ve talepleri doğrultusunda dönüştürebilmektedir. Yaratıcı bir gücü, aşkın bir varlığı kabul ederken, dine özgü pratik ve ritüelleri gerçekleştirmemeyi tercih edebilmektedir. Böyle bir inanç sistemini alan yazında Grace Davie "ait olmadan inanma" kavramı ile açıklamaktadır.⁴⁸ Araştırma kapsamında kişiler tarafından yapılan dini inanç tanımlarının Davie'nin kavramı ile örtüşmekte olduğu gözlenmiştir. Bu doğrultuda İslam inancının benimsendiği, Allah'ın varlığına inanıldığı fakat farz kabul edilen ibadetleri yapma noktasında zayıf kaldığı söylenebilir.

“Çok keskin sınırları olan bir inancım yok. Daha esnek benim için. Toplumun dayattığı şeyleri çok benimsemiyorum. Allah'ın bu kadar katı olmadığını düşünüyorum. Herkesi o kadar farklı yaratmış ki isteseydi, di-

47 Kirman, *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi*, 46.

48 Grace Davie, "Believing without Belonging: Is this the Future of Religion in Britain", *Social Compass* 4/37 (1990), 455-469.

leseydi herkesi aynı yaratabilirdi. Rabbim bile bu kadar esnekken bir dinin bu kadar katı olabileceğini düşünmüyorum. İyilik, doğruluk ve güven bunların daha çok önemli olduğunu düşünüyorum." (G17, Kadın)

Bireyler duygu ve düşünce dünyasında kabul ettiği gerçeklik değerleri ile örtüşmeyen durumlarda inanç sistemlerini yeniden şekillendirebilmektedir. Bu durumu Wuthnow "kişiye özgü din formları" olarak açıklamaktadır.⁴⁹ Wuthnow'un tanımını destekler şekilde katılımcıların kendi dünyalarında yarattığı inanma biçimleri olduğu görülmektedir. Mevcut dini yapıyı problemli gören ve eleştiren bireyler "toplumun dini" ve "benim dinim" şeklinde bir ayrıma gidebilmekte, geleneksel dini katı ve baskıcı bulabilmekte, kendine özgü inanç sistemini keskin sınırlara dayanmayan, esnek ve affedici görebilmektedir. Çoğulcu yapıda farklı dinlerin, çeşitli özelliklerini bir araya getirecek eklektik ve senkretik bir inanma biçimi de oluşturulabilmektedir.

"Bazen deist olarak tanımlıyorum, bazen İslam kültüründen etkileniyorum, doğduğum coğrafya olduğu için. Bazen sadece Tanrı inancım oluyor, bu ikisinin arasında bir yerdeyim diyebilirim." (G22, Erkek)

Bireyler, yaşadıkları olumsuz durumlar sonucunda dini inançlarında zayıflama hissedebilmekte, sorgulama ve eleştirel bir tutum takınabilmekte, dine karşı ilgisiz bir tavır sergileyebilmektedir. Yeni Çağ inanışlarına katılımdan sonra mevcut dini inanışlarına karşı olumsuz durum yaşayan bireyler bulunmaktadır.

"Eskiden dinime çok düşkün bir insandım. Yasakları ve olması gerekenleri yaparak ya da yapmayarak yaşardım. Kuran okurdum, her gün namaz kılsam da önemli gecelerde ibadetlerimi yapardım. Ama yaşadığım olumsuzluklardan sonra 2 yıldır dine inancım değişti. İsyankâr değilim ama dini daha çok sorgular oldum. Allah'a, kadere inanıyorum ama herkesin dininin kendine olduğunu düşünüyorum. Etrafımdakiler, özellikle memleketten tanıdıklarım, Antalya'da yaşamaya ve yoga yapmaya başlayalı dinden uzaklaştığını düşünüyorlar, bu yüzden beni yadırgıyorlar, tepki gösteriyorlar, eleştiriyorlar. Birkaç kez fotoğraf paylaşmıştım ve çok tepki aldım. Artık paylaşmıyorum...Yoga yapacağına namaz kılsana gibisinden laflar ediyorlar. Yogayla ilgili hiçbir fikirleri yok ve kötü bir şey olarak görüyorlar. Bundan birkaç ay sonra memlekete 2 aylığına kalmaya gideceğim ve şimdiden düşünüyorum orada yoga yapmadan ne yapacağım diye." (G16, Kadın)

Görüldüğü üzere bireylerin dini algılama biçimleri ile dini inançlara bağlılık düzeyleri farklılaşabilmektedir. Yaşanılan ortamın, ailenin ve sosyal çevrenin bireylerin inanç algılarının oluşması ve şekillenmesinde önemli etkilere

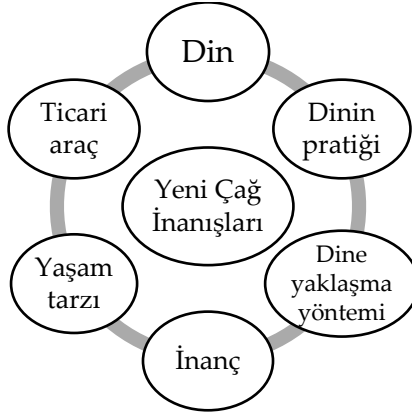
49 Robert J. Wuthnow, "Din Sosyolojisi", çev. Adil Çiftçi, *Din ve Modernlik*, ed. Adil Çiftçi (Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2002). 59-119.

sahip olduğu söylenebilir. Dolayısıyla dini tanımlama konusunda anlamsal çeşitlilik açısından farklı görüşler bulunduğu görülmektedir.

3.5.2. Yeni Çağ İnanışlarının Din ve İnanç Ekseninde Görülme Biçimleri

Birey ve grupların bir dini inanca sahip olma ve dindarlık biçimi geliştirme hususunda farklı seçimler yapabilmeleri, çeşitli din ve inançların özelliklerini değerlendirip bir araya getirebilmeleri, Yeni Çağ inanışlarının bir özelliğidir. Böylece “yamalı bohça” (Patchwork) görünümünde karma bir inanç sistemi gelişmektedir.⁵⁰ Bu çeşitlilik ekseninde bireylerin bu inanışlara yönelme sürecindeki beklentileri ve yaşamış oldukları deneyimler Yeni Çağ inanışlarının taşıdığı anlamların değerlendirilme biçimlerinin farklılaşmasına sebebiyet verebilmektedir. Bununla birlikte geleneksel inanç sistemi ile Yeni Çağ inanışları arasında kurulan bağlantı boyutu, bu inanışların bir din olarak görülüp görülmemesi ve din olabilmesi için gerekli şartları taşıyıp taşıyamama noktasında da bireyler arasında görüş farklılıkları bulunduğu söylenebilir.

Şekil 5. Yeni Çağ İnanışlarının Din ve İnanç Ekseninde Görülme Biçimleri

Yeni Çağ inanışları, içerdiği öğretiler, taşıdığı olumlu mesajlar neticesinde din ile benzer görülebilmekte, bu hususta değerlendirilebilmektedir. Din olarak kabul edilen bu uygulamalar, geleneksel dinde olduğu gibi kalıplaşmış doktrinlere sahip, kuralları net bir din değil daha esnek, tavsiye ağırlıklı bir din olarak görülmektedir. Bu durumun kişisel algı, beklenti ve düşünce yapısına göre şekillendiği söylenebilir.

“Temelinin dine dayandığını düşünüyorum. Çünkü enerji Allah tarafından verilmiş bir şey ve iyi bir amaca odaklanılarak kullanılan bir şey. Allah Kuran'da hep iyiyi tavsiye ediyor. Kötü bir şey tavsiye etmediği için hizmet ettikleri amacın aynı olduğunu düşünüyorum.” (G20, Erkek)

50 Kirman, *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi*, 70.

Yeni dini hareketlerin uygulamaları, pratikleri ve inançları çeşitlilik göstermektedir. Genel olarak çoğu, üyelerine kurtuluş beklentisi sunmakta, tedavi edici faydalar, maddi başarı, iç huzur, iyi bir talih ve ölümden sonra mutluluk gibi vaatler içermektedir. Bu noktada din olarak görülebilmeleri olağandır. Benzer şekilde geleneksel din gibi bireyin kendi hayallerini gerçekleştirmesini ve yaşamları için sorumluluk almalarını hedeflemektedir.⁵¹ Yeni Çağ inanışlarının din olup olmadığı noktasında kesin bir düşünce yapısına sahip olamayan bireyler için bu inanışlar, dinin bir kolu ve pratiği olarak görülebilmektedir.

"Hem din hem bilim olarak görüyorum. Yoga bana göre hem din hem de bilimdir ama dini bilim gibi inceleyen bir daldır. Sonuçta bir öğreti içeriyor bu yüzden din olduğunu düşünüyorum. Sonuçta her din senin temizliğine kadar kurallar içeriyor. Yoga da bir öğreti. Bu bakımdan din olarak bakılabilir. Bilim olarak da bakılabilir. Çünkü senin yaşamını etkiliyor. Örneğin nefes çalışmaları senin vücudunu etkiliyor, ilaçlara gerek olmadan kendi sağlığına etki edebiliyorsun. Bu biraz kişinin nasıl baktığıyla alakalı bir durum." (G21, Erkek)

"Dinde Tanrıya güvenmek, ahiret inancı, kader olayı, bizi birinin yönettiğine ve her şeyi ondan istemeye olan inancımız var. Meditasyon yaparken de evrene bir inanç, olumlu mesaj gönderip, karşılığını almak var. Bence temeli aynı mantığa sahip. Dua ederken eğer inançlıysan Alahattan istersin ama inançsızsan evrenden istersin..." (G9, Kadın)

Yeni Çağ inanışlarında gerçekleştirilen uygulamalar/pratikler, geleneksel dinde yer alan ibadet ve ritüeller ile benzerlik göstermektedir. Örneğin namaz hareketleri yoga duruşlarına, meditasyon esnasında evrenden isteklerde bulunma dua etmeye, reikiden sonra enerji geçişlerinde dengenin sağlanabilmesi için ellerin ve kolların yıkanması ise abdest almaya benzetilmektedir. Her iki temelde de yaratıcı bir varlığa inanma boyutlarının yüksek olduğu, uygulamada/pratikte farklılıklar yaşadıkları söylenebilir.

"Dinin bir parçası olabilir belki... Namaz da bir meditasyon olabilir, onda da fiziksel egzersizler var. Eğilip kalkıyorsun, çeşitli hareketlerin var. Bunu bir parçası olarak değerlendirebilirsin. Ama bir dindir demek çok yanlış. Din çok daha geniş olgu." (G17, Kadın)

"Bu uygulama inanç olabilir ama din olamaz. Bir kişi sadece olumlu düşünerek ve buna inanarak hayatına olumlu şeyleri çekebilir ya da olumsuz düşünceler olabilir. Sen evrene neyi gönderirsen evren sana onu geri gönderir. Bunun dinle alakası yoktur ama inançla olabileceğini düşünüyorum. Yani sadece olumlu ve olumlu düşünmek inancı üzerine olduğunu düşünüyorum." (G4, Kadın)

51 Bryan Wilson, "Introduction", *New Religious Movements*, ed. Bryan Wilson – Jamie Cresswell (London & Francis Group, 1999), 7.

İhtiyaçlar ve tatmin düzeyleri kişilerin inanma biçimlerini etkilemektedir. Pozitif düşünme, hayatı kolaylaştırabilme, olumlu bakabilme, yaratıcıya, evrene, doğaya, inanılan her ne ise ona şükredebilme bireyler için önemlidir ve bu hususta bir inanç geliştirebilmektedirler. Bu nedenle uygulamalar, geleneksel dinin dışında bir anlam taşıyabilmektedir. Sosyal faaliyet, yaşam tarzı, ticari araç, iyi hissetme yöntemi olarak somut pratik temellere dayandırılabilirler.

"Bence dinle alakası yok. Bu sadece sosyal bir faaliyet. İnsanların vücudunun rahatlamasını sağlayan bir şey. Bunun dinle ya da inançla bir alakası olduğunu düşünmüyorum." (G15, Kadın)

"Bence bir din değil. Din olduğu zaman tarikat olması lazım. Dini bir lider olması lazım. Vaatlerin olması lazım. Yogada bir vaadin olduğunu düşünmüyorum. Kimse bana sen gel yogaya katıl biz sana yeni bir dünya vaat edelim demedi. Bizim kültürümüze yansıyan versiyonlarında bu yok en azından. Bizim kültürümüzde biraz da ticaret, para kazanması meselesi haline gelmiş durumda. Dinden daha çok ticarete giriyor bizim ülkemizde." (G12, Erkek)

Yeni Çağ inanışlarının din olarak görülüp görülmediği farklılık göstermektedir. Din ile benzer yönleri olduğunu ve din kabul edilebileceğini düşünen katılımcılar olduğu gibi, pratikler ve ritüeller ekseninde benzerlikler gören, dine yaklaştırmada araç olarak kabul eden katılımcılar da mevcuttur. Bunların dışında kişisel özellikler doğrultusunda inanma biçimi inşa eden, yaşam tarzlarına bu doğrultuda yön verebilen bireyler de bulunmaktadır.

Sonuç

Modern dünyanın din hususundaki en temel parametresi, dini inanç ve pratiklerin sosyal yapıdaki görünürlüğünü kaybetmesi üzerinedir. Bu noktada ortaya çıkan sekülerleşme teorileri, dönemin dinamiklerine yönelik farklı bakış açıları çerçevesinde din-toplum eksenli değerlendirmeler sunmaktadır. Son yıllarda yaşanan gelişmeler ile dini alandaki beklentiler gerçekleşmemiş, din toplumsal düzenin değişmelerine göre yeni formlara bürünmüştür. Bu durum dini içeriklerin daha göreceli bir yapıya bürünerek karma inanç sistemlerinin oluşmasına neden olmuştur. Mevcut yapıda din ve din eksenli çeşitli inanışlar/hareketler/gruplar ortaya çıkmıştır.

Elde edilen sonuçlardan hareketle bireylerin Yeni Çağ inanışlarına katılmasında toplumsal, çevresel, psikolojik ve fiziksel süreçlerin etkili olduğu söylenebilir. Kişisel özellikler, beklentiler ve talepler bu uygulamalara katılmada farklı etkenlerin oluşmasına sebebiyet verebilmektedir. Dolayısıyla da etki boyutu değişkenlik gösterebilmektedir. Bir taraftan geleneksel dini daha iyi anlamada, ona ulaşmada bir araç olarak görülebilirken diğer taraftan da

uygulama sürecinde aile ve sosyal çevreden olumsuz eleştiri alınabilmektedir. Reiki, biyoenerji ve Access bars uygulamasının daha çok şifa, ağrı ve acıdan kurtulma yönleri ile bireyler tarafından alternatif tedavi yöntemleri olarak tercih edildiği görülmektedir. Yoga, meditasyon ve hipnoz uygulamalarının ise zihinsel ve ruhsal olarak iyi olma talebinde olan, psikolojik rahatlama isteyen, olumsuz durumlar ile baş edebilmede kurtarıcı bir yol/yöntem arayan bireyler tarafından tercih edildiği söylenebilir. Bunun yanı sıra fiziksel sağlığı koruma, esneklik kazanma, egzersiz yapma noktasında bu uygulamalardan faydalanılabilmektedir.

Yeni Çağ inanışlarını deneyimleme sürecinde geleneksel din ile paralel doğrultuda anlam dünyaları gelişebilmektedir. Bunun dışında gündelik yaşamdaki değişiklikler, farklı sosyal çevreler ile ilişki kurabilme, çeşitli dinlerin inanç ve ritüellerini öğrenme imkânına sahip olma, bireylerin geleneksel dini inançlarını şekillendirebilmektedir. Bu doğrultuda esnek inanç, eklektik inanç ve kişiye özgü inanç formları ortaya çıkabilmektedir. İnanç noktasında katılımcıların kutsal bir varlığa inanmada güçlü bir eğilim gösterdikleri, ibadet ve ritüelleri gerçekleştirme noktasında daha az bir eğilim gösterdikleri söylenebilir. Yeni Çağ inanışları içerdiği öğretiler dolayısıyla dini bir temele dayanılabilmektedir. Bununla beraber uygulama/pratikler noktasında dinin bir kolu ve dine yönelmede bir araç olarak da anlaşılmaktadır. Burada en belirgin pratik olarak dua etmek ve meditasyon yapmak ilişkilendirilmiş, birbirine benzetilmiştir. Din olarak değerlendirilmediğinde ise inanç biçimi olarak görülebilmektedir. Toplumsal hayatın akışkan yapısı, sosyal ve kültürel süreçlerin herkes için aynı işlememesinden dolayı bireysel deneyim ve tecrübeler farklı şekillerde tezahür edebilmektedir. Yeni dini inanışlara katılan bireylerin sosyalizasyon süreçleri, gündelik pratikleri, bedensel algıları, düşünsel alanları, dini inanç ve aidiyet dünyalarında meydana gelen farklılaşmalara göre geribildirimlerinin değişkenlik gösterdiği söylenebilir.

Yeni dini hareketler konusu, kapsam ve içerik açısından farklılıkları bünyesinde barındırmaktadır. Özellikle son dönemlerde yaygın bir ortam oluşturmuş Yeni dini hareketlerin bir ürünü olan Yeni Çağ inanışları, esnek bir modelde kurgulanması, ruhani ve içsel olana yaptığı vurgu ve yeni bir yaşam misyonu vaadi ile bireylerin ilgisini çekebilmektedir. Bu inanışlar, bireyin hem kendi dünyası hem de dış dünya hakkında bir mana arayışında olduğu, anlam kaybı sorunsalı yaşadığı zamanlarda manevi boşluklarını doldurabilme talebi ile alternatif destek mekanizmaları biçimlerinde kendilerini sunmaktadır. Birey de farklı tercih ve kabuller ile hem anlam dünyasını şekillendirmekte hem de toplumsal yapıyı etkilemektedir. Çünkü toplum, bireylerin ürünüdür. Bu nedenle sosyal hayatın bireyin tercihleri özelinde biçimlenmesi, konuyu araştırmaya değer kılmaktadır.

Kaynakça

- Akdoğan, Ali. *Sosyal Değişme ve Din*. İstanbul: Rağbet Yayınları, 2004.
- Arslan, Mustafa. "Değişim Sürecinde Yeni Dindarlık Formları: "Yeni Çağ" İnanışları Örneği". *Değerler Eğitimi Dergisi* 4/11 (2006), 9-25.
- Arslan, Mustafa. "Postmodern Yeni Dinsel Kimlik ve Paranormal İnançlar". *İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* 12/2 (2015), 55-72.
- Aydın, Cüneyd. *İnsanın anlam Arayışı ile Yeni Çağ İnanışları Arasındaki İlişki*. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2015.
- Aygül, Hasan Hüseyin - Öztürk, Özgür. "Dini Çoğulculuk ve Kamusal Alanda Dindar Tüketim Kültürü". *Moment Dergisi* 3/1 (2016), 190-206.
- Barker, Eileen. *New Religious Movements: A Practical Introduction*. London: HMSO, 1989.
- Battal, Emine - Turan, Süleyman. "Yeni Dini Hareketlerin Aile Yapıları Üzerindeki Etkileri". *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 1 (2015), 135-149.
- Bell, Daniel. "The Return of The Sacred: The Argument About The Future of Religion". *Bulletin of the American Academy of Arts and Sciences* 31/6 (1978), 29-55.
- Berger, Peter L. "Further Thoughts On Religion And Modernity". *Society* 4 (2012), 313-316.
- Berger, Peter L. "Sekülerizmin Gerilemesi". çev. Ali Köse. *Liberal Düşünce Dergisi* 4/14 (1999), 84-95.
- Berger, Peter L. *Kutsal Şemsiye*. çev. Ali Coşkun. İstanbul: Rağbet Yayınları, 4. Basım, 2011.
- Bilgin, Nuri. *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi*. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2006.
- Bromley, David G. "Teaching New Religious Movements/Learning From New Religious Movements". *Teaching New Religious Movements*. ed. David G. Bromley. 3-26. New York: Oxford University Press, 2007.
- Bruce, Steve. "Gereksiz Bir Fikir Değişikliği: Berger ve Sekülerleşme". çev. M. Ali Kirman. *Sekülerleşme, Klasik ve Çağdaş Yaklaşımlar*. ed. M. Ali Kirman - İhsan Çapçioğlu. 235-252. Ankara: Otto Yayınları, 2015.
- Bruce, Steve. "Secularization and the Impotence of Individualized Religion". *After Secularization, The Hedgehog Review* 8/1-2 (2006), 35-45.
- Bruce, Steve. "Secularization, Church and Popular Religion". *The Journal of Ecclesiastical History* 62/3 (2011), 543-561.
- Bulut, Sefa. "Yaşam Öyküsü Araştırması". *International Journal of Human Sciences* 11/1 (2014), 880-895.
- Chaves, Mark. "Secularization as Declining Religious Authority". *Social Forces* 72/3 (1994), 749-774.
- Coleman, John A. "Seküler: Sosyolojik Bir Bakış". çev. Ömer Faruk Darend. *Sekülerleşme Klasik ve Çağdaş Yaklaşımlar*. ed. M. Ali Kirman - İhsan Çapçioğlu. 45-55. Ankara: Otto Yayınları, 2015.
- Davie, Grace. "Believing without Belonging: Is this the Future of Religion in Britain". *Social Compass* 4/37 (1990), 455-469.
- Davie, Grace. "Yeniden Kutsallaşma". çev. M. Ali Kirman. *Sekülerleşme, Klasik ve Çağdaş Yaklaşımlar*. ed. M. Ali Kirman - İhsan Çapçioğlu. 253-276. Ankara: Otto Yayınları, 2015.

- Demerath, N. J. "Rational Paradigms, A-Rational Religion, and the Debate Over Secularization". *Journal for the Scientific Study of Religion* 34/1 (1995), 105-112.
- Derin, Serkan. *Sahağa Yoga: İçeriği, Amacı, Türkiye'deki Faaliyetleri*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2011.
- Dobbelaere, Karel. "Some Trends in European Sociology of Religion: The Secularization Debate". *Sociological Analysis* 48/2 (1987), 107-137.
- Fenn, Richard K. "Max Weber on the Secular: A Typology". *Review of Religious Research* 10/3 (1969), 159-169.
- Günay, Ünver. *Din Sosyolojisi*. İstanbul: İnsan Yayınları, 2012.
- Hadden, Jeffrey K. "Toward Desacralizing Secularization Theory". *Social Forces* 65/3 (1987), 587-611.
- Hanegraaf, Wouter J. *New Age Religion and Western Culture*. Leiden: Brill, 1996.
- Heelas, Paul. "New Religious Movements in Perspective". *Religion* 15/1 (1985), 81-97.
- Jourdain, Anna – Naulin, Sidonie. *Pierre Bourdieu'nün Kuramı ve Sosyolojik Kullanımları*. çev. Öykü Elitez. İstanbul: İletişim Yayınları, 2016.
- Kirman, M. Ali. *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi*. Ankara: Birleşik Yayınevi, 2010.
- Marshall, Gordon. *Sosyoloji Sözlüğü*. çev. Osman Akınhay – Derya Kömürücü. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 2005.
- Mclaren, Karla. *Aura ve Çakra Kullanma Kılavuzu*. çev. İpek van den Born. İstanbul: Kuraldışı Yayınları, 2. Basım, 2005.
- Neuman, Lawrence W. *Toplumsal Araştırma Yöntemleri*. çev. Sedef Özge. Ankara: Yayınodası, 7. Basım, 2014.
- Robbins, Thomas vd. "Theory and Research on Today's New Religions". *Sociological Analysis* 39/2 (1978), 95-122.
- Sevgi, Abdullah. *Yeni Dini Akımların Temel Görüşleri ve İslam*. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2011.
- Shiner, Larry E. "The Concept of Secularization in Empirical Research". *Journal for the Scientific Study of Religion* 6/2 (1967), 207-220.
- Simmel, Georg. *Modern Kültürde Çatışma*. çev. Tanıl Bora vd. İstanbul: İletişim Yayınları, 2003.
- Stark, Rodney – Iannaccone, Laurence R. "A Supply-Side Reinterpretation of the Secularization of Europe". *Journal for the Scientific Study of Religion* 33/3 (1994), 230-252.
- Stark, Rodney. "Secularization R.I.P.". *Sociology of Religion* 60/3 (1999), 249-273.
- Şensoy, Alara Fulya. *Din Değiştirme Anlatıları Üzerinden İnanç, Kimlik ve Aidiyet (Antalya Örneği)*. Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Touraine, Alain. *Modernliğin Eleştirisi*. çev. Hülya Tufan. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2000.
- Wilson, Bryan. "Introduction". *New Religious Movements*. ed. Bryan Wilson – Jamie Cresswell. 1-11. London: Taylor & Francis Group, 1999.
- Wilson, Bryan. "The Return of the Sacred". *Journal for the Scientific Study of Religion* 18/3 (1979), 268-288.
- Wright, Stuart A. "Yeni Dini Hareketlere Üyeliğin Dinamikleri: Üyelik ve Ayrılış Koşulları". çev. Emine Battal. *Yeni Dini Hareketler*. ed. Süleyman Turan – Faruk Sancar. 177-206. İstanbul: Açılım Kitap, 2014.

- Wuthnow, Robert J. "Din Sosyolojisi". çev. Adil Çiftçi. *Din ve Modernlik*. ed. Adil Çiftçi. 59-119. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2002.
- Yamane, David. "Secularization on Trail: In Defense of a Neosecularization Paradigm". *Journal for the Scientific Study of Religion* 36/1 (1997), 110-122.
- Yitik, Ali İhsan. "Yeni Dini Hareketler ve Misyonerlik: Türkiye Örneği". *Yeni Dini Hareketler*. ed. Süleyman Turan – Faruk Sancar. 255-270. İstanbul: Açılım Kitap, 2014.

New Age Beliefs from Seeking to Awakening, from Healing to Aesthetics

(Extended Abstract)

Purpose. Traditional/established religious institutions become unable to perform their social functions over time or cannot adapt to current conditions. It is not possible for traditional religious beliefs and practices to resist changing patterns. Every religious community must inevitably adapt to the current conditions in order to maintain and safeguard its existence. In addition, there are religious belief systems open to current developments and changes, constantly updating oneself and the people who have the religious beliefs in question. In addition, there are various religious practices that have become an extension/image/part of the consumer society and culture that are able to adapt to the zeitgeist, sometimes as an alternative belief system, sometimes as a leisure activity, as a sporting activity, or as a health and treatment method, or in other belief forms. In the relevant literature, these religious or philosophical beliefs and/or practices are referred to as New Religious Movements/Groups and New Age Faith/New Age Spirituality.

New Age Faith/New Age Spirituality, with its emphasis on the spiritual and the inner and the promise of a new mission, can attract the attention of individuals, provide alternatives for the individual who seeks meaning in relation to the sacred, shaping social life with preferences and acceptance, religious feeling. Their visibility in a "post-secular" society increases from day to day, as they act both online and offline, proceed customer-oriented, and offer various religious products and services to their customers/followers/believers. This research aims to determine the socio-demographic and socio-economic characteristics of people who turn to and participate in the New Age beliefs/practices (such as yoga, meditation, reiki, bioenergy, hypnosis, and access bars) and to examine their practices from a sociological perspective.

Research method. In this study, the goal is to identify the personal characteristics and experiences of individuals, who have participated in the movements, the changes in their daily life practices, to determine their spiritual levels of satisfaction, their body perceptions, the differentiation in their social interactions, and the changes in their religious feelings and thoughts, by focusing on the life stories of people who turn to and participate in New Age beliefs.

In the study, in-depth interviews, observations, and techniques of content analysis were used as a prerequisite for a qualitative approach. In this context, the research field was first defined. For this purpose, yoga, meditation, and reiki centers were determined in Antalya. Among these centers were the Chi Life Center, Antalya Yoga, ZK. Yoga Studio and Anka Spiritual Counseling Center were selected as a sample, in-depth interviews were conducted with

the participants and trainers there, and the study was supported by observation. By pointing out the persons surveyed at the places visited, people could be reached who made various applications and the sample was developed using the snowball effect technique. During the research process, in-depth interviews were conducted with a total of 24 people, 16 women, and 8 men.

In the analysis of the data obtained by the technique of in-depth interviews, the technique of content analysis was used. In the analysis of the data, categorical units were formed according to certain criteria in order to allow holistic access to social reality. These units were divided into themes based on common points and objectives of the topic. The coding units obtained from the data were formed in order to ensure the integrity of the subject under the defined topics and to carry out the analysis process within the framework of an order. These encoding units are displayed in the text in the form of tables to ensure visual retention.

The study sought to convert the interviews into narratives in order to gain a meaningful and coherent view through the telling. During the decryption, the participants were encoded as G1, G2, G3... taking into account the principle of confidentiality and anonymity of the interview partners. In order to ensure the integrity and the flow of speech, the statements of the persons were arranged in such a way that the meaning was not distorted, and incomplete judgments were supplemented. In addition, the notes on the observations made during the research period were evaluated together with the data obtained

Findings and Conclusion. 8 factors were identified in the processes of the orientation of individuals to the New Age beliefs. Participation in movements is guaranteed by the influence of the near environment such as the circle of friends, curiosity, and interest. In addition, social activity, leisure, high quality of life, health, physical activity, and the need to exercise are reasons for participation. It can be said that the individual is actively experiencing movement mainly for mental reasons and in the expectation of support. New-age beliefs also influence the daily life routines, body perception, and the social relationships of the individual.

When viewed in the context of religion, faith and belonging, it was found that participants developed their sense world parallel to traditional religion in the process of experiencing the New Age faith. Apart from that, changes in daily life, the possibility to build relationships with different social environments, to learn the faith, and rituals of different religions, can form the traditional religious beliefs of individuals. In this direction, it is evident that flexible forms of faith, eclectic faith, and personal forms of faith have emerged.

Individuals' thoughts about whether they regard New Age belief as a religion vary. New Age belief can be based on a religious basis because of the teachings it contains. However, it can be seen as a branch of religion in terms

of practices and practices and a tool in orientation towards religion. If it is not considered a religion, it is seen as a form of faith. In cases where no religious basis is used, it has been found to be a means of social activity, lifestyle, positive thinking, a means of facilitating life, or a commercial tool for financial gain.

The theme of the new religious movements involves differences in scope and content. Impact factors manifest themselves in different ways according to personal characteristics, expectations, and demands. New Age beliefs present themselves in the form of alternative support mechanisms with the claim to fill the spiritual gaps when the individual is in search of a sense about their own world and the outside world and experiences the problem of loss of sense. The individual also shapes the sense world and acts with different preferences and acceptances on the social structure. Because society is the product of individuals. Therefore, the design of social life according to the preferences of the individual is a subject worthy of research.